

Sygn. akt **IX Ko 114/20**

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie IX Wydział Karny - Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: **sędzia SO Aneta Obszyńska-Małocha (spr)**

Sędziowie: SO Magdalena Roszkowska – Matusik

SO Michał Doleżał

Protokolant: Natalia Turek

po rozpoznaniu w sprawie **M. M. Komornika przy Sądzie Rejonowym w Chorzowie**

na skutek zażalenia pełnomocnika M. M.

na postanowienie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 marca 2020 r.

w przedmiocie zawieszenia w czynnościach komorniczych

na podstawie art. 437 §1 kpk

postanawia:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie

UZASADNIENIE

Stan faktyczny w niniejszej sprawie przedstawiał się następująco:

Wnioskiem z dnia 5 marca 2020 r. Prezes Sądu Rejonowego w Chorzowie wystąpił do Ministra Sprawiedliwości o odwołanie M. M. – Komornika przy Sądzie Rejonowym w Chorzowie z zajmowanego stanowiska. We wniosku podniesienie zostały konkretne uchybienia, mające znamiona rażącego i uporczywego naruszenia przepisów. W dniu 12 lutego 2020 r. Prezes Sądu Rejonowego w Chorzowie wystąpił do Komisji Dyscyplinarnej przy Krajowej Radzie Komorniczej o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko (...), a to w związku z przewinieniami dyscyplinarnymi, jakich tenże miał dopuścić się w sprawie (...) działając na szkodę (...) Z. S.. Powołana sprawa była także jedną ze wskazanych we wniosku o odwołanie Komornika z zajmowanego stanowiska. Zarządzeniem z dnia 19 lutego 2020 r. Prezes Sądu Rejonowego w Chorzowie odsunął M. M. od wykonywania czynności na okres do dnia 19 marca 2020 r., a to wobec oczywistego i rażącego naruszenia przepisów prawa. Postanowieniem z dnia 6 marca 2020 r. Minister Sprawiedliwości zawiesił w czynnościach M. M. – Komornika przy Sądzie Rejonowym w Chorzowie w związku ze złożonym przez Prezesa Sądu Rejonowego w Chorzowie wnioskiem o odwołanie tego komornika z zajmowanego stanowiska z powodu rażącego i uporczywego naruszenia przepisów prawa. Zażalenie na to postanowienie wniósł pełnomocnik M. M., zarzucając naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 4 w zw. z art. 22 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych poprzez zawieszenie skarżącego w czynnościach komornika mimo, iż postanowieniem z dnia 4 marca 2020 r. wydanym w sprawie (...) Minister Sprawiedliwości zawiesił już skarżącego w czynnościach komornika, uchybienie to miało przy tym istotny wpływ na wynik sprawy, bowiem uprzednie wydanie postanowienia o zawieszeniu komornika w czynnościach wyłączało możliwość ponownego zawieszenia go w tym samym czasie w czynnościach komornika. Wskazano również na naruszenie art. 7, art.8 § 1, art. 77 § 1 k.p.a. w zw. z art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy o komornikach sądowych poprzez błędne ustalenie, że w realiach niniejszej sprawy skarżący dopuścił się uporczywego lub rażącego naruszenia przepisów prawa, w związku z prowadzonymi przez niego

postępowaniami egzekucyjnymi, podczas gdy czynności podjęte przez skarżącego w tych postępowaniach były zgodne z przepisami praw, praktyką i zasadami etyki, jak też zostały przeprowadzone zgodnie z interesem wierzycieli, przy jednoczesnym uwzględnieniu zasad prowadzenia postępowania egzekucyjnego oraz przy poszanowaniu praw dłużników, uchybienie to miało przy tym istotny wpływ na wynik sprawy, bowiem skutkowało zawieszeniem skarżącego w czynnościach. Podniesiony został również zarzut naruszenia art. 124 § 2 k.p.a. w zw. z art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy o komornikach sądowych poprzez niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia konkretnych okoliczności sprawy oraz potwierdzających je dowodów, uzasadniających przyjęcie, że: (-) w sprawie niniejszej skarżący dopuścił się rażących i uporczywych naruszeń prawa, (-) wykonywanie przez skarżącego czynności komornika może prowadzić do niebezpieczeństwa dalszego naruszania przez niego przepisów prawa lub autorytetu Państwa, przy jednoczesnym poprzestaniu na odwołaniu się do wniosku inicjującego postępowania administracyjne w przedmiocie odwołania komornika; uchybienie to miało przy tym istotny wpływ na wynik sprawy, bowiem w oparciu o to uzasadnienie zaskarżonego postanowienia nie sposób odtworzyć drogi logicznego, prawniczego rozumowania jaka legła u podstaw zaskarżonego orzeczenia, co w efekcie uniemożliwia również kontrolę zaskarżonego postanowienia. Wreszcie wskazano na naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 4 w zw. z art. 22 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych poprzez jego zastosowanie w niniejszej sprawie i zawieszenie skarżącego w czynnościach komornikach, mimo że w realiach sprawy niniejszej, w przypadku dalszego wykonywania czynności komornika przez skarżącego, nie zachodzi jakiegokolwiek niebezpieczeństwa naruszenia przez niego przepisów prawa, autorytetu Państwa lub interesu stron postępowań egzekucyjnych, prowadzonych przez skarżącego. W konsekwencji powyższych zarzutów zgłoszono wniosek o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne. Zaskarżone postanowienie nie tylko nie uchybiło wskazanym w zarzutach przepisom, ale w realiach sprawy niniejszej jawiło się jako konieczne celem zapobieżenia sytuacjom, w których komornik w dalszym ciągu, w sposób niewłaściwy korzystałby z przysługującego mu imperium, a to w konsekwencji narażałoby zarówno uczestników postępowania, osoby trzecie, jak i sam wizerunek wymiaru sprawiedliwości na niepowetowane szkody. W ust. 2 art. 18 ustawy o komornikach sądowych wymieniono przypadki, w których zawieszenie komornika w czynnościach jest fakultatywne. Dotyczy to m. in. przypadku, kiedy prezes właściwego sądu złożył wniosek o odwołanie komornika z zajmowanego stanowiska na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych. I taka sytuacja zaistniała w sprawie niniejszej. Prezes właściwego sądu przedstawił rzeczową argumentację z powołaniem na kazusy konkretnych spraw. Podkreślić należy, że w szczególności w odniesieniu do wniosków składanych przez prezesa właściwego sądu rejonowego wymagane może być szybkie działanie, albowiem złożenie takiego wniosku może zostać poprzedzone odsunięciem komornika od wykonywania czynności na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych. Taka właśnie sytuacja zaistniała w sprawie niniejszej, zatem postąpienie Ministra Sprawiedliwości znalazło swoje umocowanie tak w stanie faktycznym jak i prawnym. Zasadność decyzji o zawieszeniu oparta została na ujawnionych okolicznościach dających podstawy do uznania, że komornik nie będzie w sposób należyty wykonywał swoich obowiązków, lub też gdyby jego dalsze pozostawanie w służbie mogłoby zagrażać interesowi społecznemu i dobru wymiaru sprawiedliwości. Szczególnie doniosłe jawią się dla Sądu Okręgowego nieprawidłowości w sprawie (...). Gdyby sprawa ta była jedyną, w której zakwestionowano prawidłowość postępowania egzekucyjnego można by rozważać incydentalność naruszenia przepisów, co warto podkreślić rażącego, rzecz jednak w tym, iż treść wniosku prezesa właściwego sądu, poparta lekturą samych akt, daje asumpt do przyjęcia, że M. M. jako komornik nie daje rękami należytego wykonywania swoich obowiązków. Słuszność takiego wnioskowania poparta jest także wnioskami płynącymi z protokołu doraźnej wizytacji i lustracji z dnia 29 maja 2020 r., gdzie kontrola działalności komornika zakończyła się oceną negatywną. Z stanowiska kontrolującego wyrażonego w piśmie z dnia 19 maja 2020 r. (...) wyłania się zaś różne podejście do czynności w zależności od osoby wierzyciela czy też osoby reprezentującej wierzyciela. W tym miejscu należy podkreślić, że wykonywanie zawodu komornika nosi wszelkie znamiona służby publicznej, zatem jest to zawód, w którym czynności wykonywane są w interesie ogólnospołecznym, bezstronnie i bez wchodzenia z poszczególnymi wierzycielami w relacje podważające bezstronność komornika. Wymóg bezstronności komornika względem stron postępowania jest bezpośrednim następstwem przysługującego mu prawa stosowania przymusu i ingerencji w prawa i wolności chronione konstytucyjnie. Kazusy powołanych we wniosku prezesa spraw

w konfrontacji z oceną wizytatora uprawnia do tezy, że M. M. nie daje gwarancji bezstronnego wykonywania obowiązków. Podkreślić tylko należy, że wierzyciela i komornika nie łączy stosunek zlecenia, komornik działa bowiem formalnie rzecz biorąc w imieniu państwa, którego zadaniem jest zapewnienie wykonania wyroków sądowych. Tylko faktycznie działa on w interesie wierzyciela jako osoby, której sąd w odpowiednim orzeczeniu zapewnił ochronę publicznoprawną. Stanowisko to znajduje pełne oparcie w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Szczególnie w sprawie (...) widoczny jest brak bezstronności. Dość tylko wskazać, że jak wynika z dokumentów przedstawionych przez Ministra Sprawiedliwości za pismem z dnia 20 lipca 2020 r. Komisja Dyscyplinarna przy Krajowej Radzie Komorniczej wnioskiem z dnia 9 czerwca 2020 r. wystąpiła o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko (...) wraz z wnioskiem o wymierzenie kary wydalenia ze służby komorniczej. Podkreślić należy, że w sprawie (...) sam wierzyciel pismem z dnia 24 listopada 2019 r. wskazał na nieprawidłowe działanie w zakresie prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko (...) dłużnicze, obejmujące czynności, wykraczające poza zajęcie nieruchomości i zwrócił się o pilne umorzenie zajęć komorniczych, skierowanych do majątku (...) nieobjętych wnioskiem egzekucyjnym. W tej sprawie Rada Izby Komorniczej w K. uchwałą z dnia 5 lutego 2020 r. przekazała Rzecznikowi Dyscyplinarnemu protokół z lustracji tematycznej, odnoszącej się do wskazanej sprawy celem wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego wobec komornika. Przedstawione przez obrońcę dokumenty w postaci protokołów wcześniejszych kontroli, jak również orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej w sprawach (...) oraz (...) oceny tej nie zmieniają. Otóż, w sprawie (...) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie okoliczności przeprowadzenia licytacji, za co ukarano ówczesnego asesora komorniczego A. M., działającą z upoważnienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chorzowie M. M. karą upomnienia (orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie (...)). Uwadze Sądu Okręgowego nie uszedł fakt, iż w sprawie (...), w której obwiniony był M. M. zapadło orzeczenie uniewinniające go, rzecz jednak w tym, że zarzut dotyczył zaniechania należytego nadzoru nad asesorem komorniczym A. M.. Sąd Okręgowy zważył również, że w sprawie (...) Prokurator Prokuratury Rejonowej W. postanowieniem z dnia 3 września 2020 r. umorzył śledztwo w sprawie o czyn z art. 231 §1 k.k., który miał być popełniony na szkodę interesu A. S., nie zmienia to jednak oceny, iż w postępowaniu w sprawie (...) doszło do nieprawidłowości przy zmianie terminu licytacji, albowiem pierwotnie wyznaczony termin na dzień 19 grudnia 2017 r., postanowieniem komornika z dnia 23 listopada 2017 r. zmieniony został na dzień 1 grudnia 2017 r., a obwieszczenie o nowym terminie licytacji doręczone zostało dłużnikowi w dniu 8 grudnia 2017 r. Kazus tej sprawy potwierdza zasadność zarzutu co do braku bezstronności, gdyż takie postąpienie co do zmiany terminu licytacji stwarzało duże prawdopodobieństwo, że zawiadomienie o zmienionym terminie licytacji nie dotrze do dłużnika przed licytacją, co finalnie miało miejsce. Brak bezstronności widoczny był także w sprawach (...) i (...), a ewidentne uchybienia w działalności M. M. wskazane zostały przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie (...) oraz postanowieniem tegoż Sądu z dnia 19 września 2019 r. w sprawie (...). Oczywiście naruszenie prawa stwierdzone zostało także w sprawie (...), o czym stanowi wprost postanowienie Sądu Rejonowego w Gdańsku – Południe w Gdańsku z dnia 30 stycznia 2020 r w sprawie (...), na mocy którego uchylono czynność komornika w postaci zajęcia nieruchomości. Kazus tej sprawy również uzasadnia zarzut co do bezstronności komornika, który powodowany chęcią realizacji interesu określonego wierzyciela dokonuje czynności z naruszeniem praw dłużnika.

Konkludując, lektura akt postępowania w pełni uzasadnia stanowisko Ministra Sprawiedliwości co do utraty rękojmi należytego wykonywania obowiązków przez komornika, ilość spraw, w których stwierdzono uchybienia, co warto podkreślić w niektórych sprawach potwierdzonych wprost decyzjami Sądów, uprawnia do tezy o uporczywości naruszeń prawa, w niektórych sprawach, jak np. (...), (...), (...) i (...), (...) rodzaj uchybień można ocenić jako rażące. Słuszna jest finalna konstatacja, iż dalsze pozostawanie Komornika Sądowego M. M. w służbie mogłoby zagrażać interesowi społecznemu i dobru wymiaru sprawiedliwości, uzasadniała ona zatem decyzję o zawieszeniu. Zarzut wskazany w pkt (2) (a) zażalenia jawi się jako oczywiście bezzasadny, albowiem wcześniejsza decyzja (z dnia 4 marca 2020 r.) dotyczyła zupełnie innych okoliczności faktycznych, związanych ze stwierdzonym niedoborem finansowym, inna była zatem podstawa do oceny czy dalsze pozostawanie M. M. w służbie zagraża interesowi społecznemu czy też dobru wymiaru sprawiedliwości.